

OM RÅDARENS GÅTA:

Rådarens gåta består av en samling lekfulla, multilitterära material. Målet med Rådarens gåta är att öka barns intresse och medvetenhet om miljöfrågor, samt kompetens i ekologisk litteracitet och multilitteracitet. Genom de pedagogiska materialen och en saga som kopplar till finska myter, kan barnen undersöka och reflektera över miljö- och klimatfrågor. Sagan börjar med att åskans råhare Ukko en dag tappar kontrollen över vädret. Barnens uppgift är att ta reda på vad detta kan bero på och att skapa fantasifulla lösningar för att hjälpa Ukko att bli glad igen och återfå kontrollen över vädret.

Totalt består processen av sju pedagogiska aktiviteter, som utförs både i och utanför klassrummet, innefattande lärarens vägledning, barns explorativa lärande samt gruppdiskussioner. I materialet ingår instruktioner för aktiviteterna, exempel frågor för gruppdiskussionerna, samt pysselrekvisita.

Denna lärandeupplevelse bygger vidare på det tidigare materialet från Rådarens viskning. I Rådarens gåta möter vi åter åskans råhare Ukko, skogens råhare Tapio, vattnets råhare Vetehinen och den forntida Siaren.

FÖRFATTARE 2020

Chin-Chin Wong	Innehåll, berättelse & design av rekvisita
Kristiina Kumpulainen	Chef för utvecklingsprogrammet MOI
Sara Sintonen, Heidi Sairanen	Pedagogiska experter
Jenny Byman, Jenny Renlund	Pedagogiska assistenter
Emilia Erfving, Antti Hintsa	Karaktärer & illustration
Alexandra Nordström, Alex Thilman	Översättning

LITTERATUR:

Erfving, E., Hintsa, A., Sintonen, S., Sairanen, H. & Kumpulainen, K. (2017). Rådarens viskning, Hämtad från <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/222482>

Kumpulainen, K., Sintonen, S., Vartiainen, J., Sairanen, H., Nordström, A., Byman, J. & Renlund, J. (2018). Bångstyriga Bitar: Inläring av multilitteracitet med glädje. Helsinki: Kiriprintti Oy.

Stone, M. K. & Barlow, Z. (2005). Ecological literacy: Educating our children for a sustainable world. San Francisco : Sierra Club Books.

Wong, C. C. (2018). Riddle of the spirit: promoting sustainability through play design in Finnish education. Haettu <https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/34762>

Wong, C. C. & Kumpulainen, K. (2020). Multiliteracies pedagogy promoting young children's ecological literacy on climate change. Teoksessa K. Kumpulainen & J. Sefton-Green (toim.), Multiliteracies and Early Years Innovation: Perspectives from Finland and Beyond. London: Routledge.

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

Detta verk får inte användas för kommersiellt syfte.

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

Inlämning av multilitteracitet med glädje

www.monilukutaito.com/se/

RÅDARENS GÅTA

AKTIVITETSKORT

CHIN-CHIN WONG
KRISTIINA KUMPULAINEN
SARA SINTONEN
HEIDI SAIRANEN
JENNY BYMAN
JENNY RENLUND
EMILIA ERFVING
ANTTI HINTSA

RÅDARENS GÅTA

Vad händer med Ukko?

Den mäktigaste rådaren i Finland är åskans rådare Ukko. Han har kontroll över vädret och skapar fyra säsonger på jorden. Ukko kallas även för skördens rådare, eftersom han bidrar med solsken och regn till folkets skördar och plantor, samt till deras djur och till dem själva. Ukko är viktig för människor, eftersom han ger dem föda. Då byborna behöver regn kallar de fram Ukko genom att imitera regnets och åskans ljud. Ukko har tre goda vänner. De är den forntida Siaren, skogens rådare Tapio och vattnets rådare Vetehinen. Tillsammans skyddar de människor, naturen och alla rådare.

En eftermiddag då Siaren sover middag kommer två bybor fram till honom. Byborna ser väldigt oroade ut och väcker Siaren. De säger, "Siare! Du måste hjälpa oss! Vädret har på senaste tiden varit konstigt och oförutsägbart. Vi har förlorat en stor del av skörden! Vi har inte tillräckligt med mat till nästa vinter! Vad ska vi ta oss till?" Sedan brister en av byborna ut i gråt. Siaren förstår deras oro och svarar: "Det ser faktiskt ut som att vädret och klimatet har blivit konstigt och oregelbundet. Detta är inte normalt. Oroa er inte – jag ska ta reda på orsaken och hitta en lösning!"

Efter att byborna gått sin väg besöker Siaren skogen. Han frågar Tapio och Vetehinen om de vet vad som pågår med vädret. Tapio säger: "Jag har också upptäckt att vädret har förändrats. Det snöar på sommaren och det är varmt på vintern". Vetehinen svarar: "Det måste vara Ukko! Han har kontroll över vädret och klimatet. Låt oss fråga Ukko!" Så ropar de två rådarna och Siaren högt: "UKKO----!!" och Ukko träder fram bakom ett moln. Han ser trött och deprimerad ut.

"Ukko, vad är det som händer?" frågar Siaren. Ukko svarar med tårar i ögonen: "Siare, Tapio och Vetehinen! Jag vet inte vad som händer med mig! Jag känner mig så svag och kan inte längre kontrollera vädret. Ni måste hjälpa mig!" Siaren och Rådarna lovar: "Oroa dig inte, Ukko! Vi ska ta reda på vad som pågår och hjälpa dig att bli stark och glad igen!"

Mina vänner, vill ni följa med som forskare på denna färd för att hjälpa Ukko att bli glad igen? Jag kommer att vägleda er genom att skicka hjälpsamma brev.

IDÉER FÖR ANVÄNDNINGEN AV RÅDARENS GÅTA:

- De tre olika skedena i arbetsprocessen (undersök, fundera och skapa) stödjer barnens lärande då de försöker hjälpa Ukko, samt utvecklar deras förståelse för klimatfrågor. 'Undersök' uppmuntrar barnen att med öppna sinnen leta efter ledtrådar och information. 'Fundera' hjälper barnen att reflektera och diskutera kritiskt över den funna informationen. 'Skapa' uppmuntrar barnen att hitta på fantasifulla och kreativa lösningar och ett lyckligt slut till gåtan.
- För en helhetsmässig pedagogisk upplevelse föreslår vi att börja med gåtan, fortsätta genom aktiviteterna 1 till 7, samt avsluta processen med en reflekterande diskussion.
- Till materialet hör fyra färdigskrivna brev från Siaren, som vägleder barnen genom hela processen. Vi föreslår att breven används vid övergångsskedet mellan aktiviteterna. De tomma breven är till för vuxna, för att ytterligare kunna vägleda barnen mellan aktiviteter. Till helheten hör även ett diplom från Siaren och rådarna för att tacka barnen för deras deltagande i lösandet av gåtan.
- Arbetsboken för Rådarens gåta vägleder den pedagogiska processen, samt innehåller lekfulla pysselmateriel som är ämnade att användas under de olika aktiviteterna.
- Varje aktivitetskort innehåller pedagogiska instruktioner och en lista på öppna frågor för kritisk diskussion i barngruppen. Uppgifterna kan inledas med att den vuxna och barnen tillsammans bekantar sig med materialet, varefter barnen utforskar fritt. Avslutningsvis kan alla samlas i en gemensam diskussion.
- Materialen kan även användas i övriga aktiviteter i undervisningen. Till exempel Spådomstärningarna kan användas som sagoteringstärningar för kreativt skrivande.

VAD ÄR EKOLOGISK LITTERACITET?

Ekologisk litteracitet syftar på förmågan att förstå ekologins grundprinciper – således hur jordens ekosystem uppehåller "livets nätverk" (Stone & Barlow, 2005). Vi anser att utvecklandet av en förmåga till ekologisk litteracitet hör till grunden för förståelsen av hur människor och naturens olika system sammanbinds med varandra. Denna förståelse bidrar även till utveckling av hållbara samhällen. Vi framhäver sju sammanbundna kunskapsområden, som är centrala för en förståelse av ekologisk litteracitet: empati, samarbete, kommunikation, kreativitet, systemtänkande, kritiskt tänkande och problemlösning.

Empati syftar på utvecklingen av ett individuellt, hänsynstagande och känslomässigt betydelsefullt förhållande till naturen. Samarbete understryker betydelsen av att kunna arbeta tillsammans med andra för att skapa en hållbar framtid. Kommunikation, som är relaterad till samarbete, betonar förmågan att uttrycka olika former av idéer och kunskap. Förmågan innefattar även ett gemensamt språk och en meningsskapande process för att sprida och producera kunskap. Kreativitet syftar på förmågan att skapa nya idéer för att lösa utmaningar gällande hållbarhet och att finna nya livsstilar som inte skadar omgivningen. Systemtänkande syftar på förståelsen för att världen består av olika slags sammanvävda system. Kritiskt tänkande förutsätter ett analytiskt sätt att skapa mening, som att känna igen olika slags agendor och intressen genom att tolka människors beteende och växelverkan med naturen. Detta inkluderar även analyserande av närmiljöns olika fenomen, för att ta beslut som baserar sig på kunskap. Problemlösning betonar förmågan att definiera problem, värdera och jämföra olika alternativ, samt anpassa olika lösningar för att nå en hållbar livsstil.

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

Detta verk får inte användas för kommersiellt syfte.

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

Inlämning av miljölitteracitet med glädje

www.monilukutaito.com/se/

Chin-Chin Wong, Kristiina Kumpulainen, Sara Sintonen, Heidi Sairanen,
Jenny Byman, Jenny Renlund, Emilia Erfving och Antti Hintsa

Aktivitet 1: **FRÅGA RÅDARNA!**

Vad händer med Ukko? Rådarna i skogen kanske vet vad som pågår.

Låt oss be de andra rådarna om hjälp. Rådarna gömmer sig överallt i skogen. Spana efter dem och ta reda på vad de säger om denna gåta. Det är möjligt att de pratar gammalt rådarspråk. Ta reda på vad de säger med hjälp av ordboken och sök efter mer information med hjälp av ledtrådarna.

Aktivitet 1: FRÅGA RÅDARNA!

UNDERSÖK

Material: (Arbetsboken s. 1)

Tipsbladet

Ordboken

Relevanta böcker eller
webbsidor om
klimatförändring

Instruktion:

1. Den vuxna väljer fyra koncept (se listan med rekommenderade teman) som barnen kan utforska. Skriv ner valda teman på rådarnas språk i de fyra tomma pratbubblorna. Göm pratbubblorna i omgivningen så att barnen kan hitta dem.
2. Handled barnen att anteckna i tipsbladet och ordboken i enlighet med arbetsbokens råd. Be barnen att söka efter pratande rådare i omgivningen och att med hjälp av ordboken ta reda på vad rådarna vill säga. Be barnen skriva ner översättningen på tipsbladet.
3. Ta reda på vad ledtråden betyder med hjälp av relevanta böcker, internet eller andra källor. Dokumentera på tipsbladet informationen ni hittat (eller med hjälp av andra format, såsom bilder eller videofilm).
4. Dela med dig vad du fått reda på om ledtrådarna och diskutera tillsammans.
5. Ni kan upprepa denna aktivitet och utforska andra teman.

Diskussion:

- Vilka ledtrådar hittade ni? Och vad betyder de?
- Vad försöker rådarna berätta för er?
- Hur hänger de fyra ledtrådarna ihop?
- Hur relaterar ledtrådarna till oss människor?

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

Detta verk får inte användas för kommersiellt syfte.

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

Innehåll av multikulturellt och ekologiskt

www.monilukutaito.com/se/

Chin-Chin Wong, Kristiina Kumpulainen, Sara Sintonen, Heidi Sairanen,
Jenny Byman, Jenny Renlund, Emilia Erfving och Antti Hintsa

FÖRESLAGNA TEMAN

Teman med relevans till
barnens vardag:

MASTYVINN

Matsvinn

YRJYF M

Slösa el

YKRJH I YKXMM

Skräp i skogen

UTRSTNINXHYSTFMM
WUR

Utrotningshotade djur

TRFPIKFVXFYMR

Trafikavgaser

Abstrakta teman relaterade
till klimatförändringen:

VJMMR MYH KIMAF

Väder och klimat

KMIMYIMFVTRHYK

Koldioxidavtryck

VJYTHVXFYMR

Växthusgaser

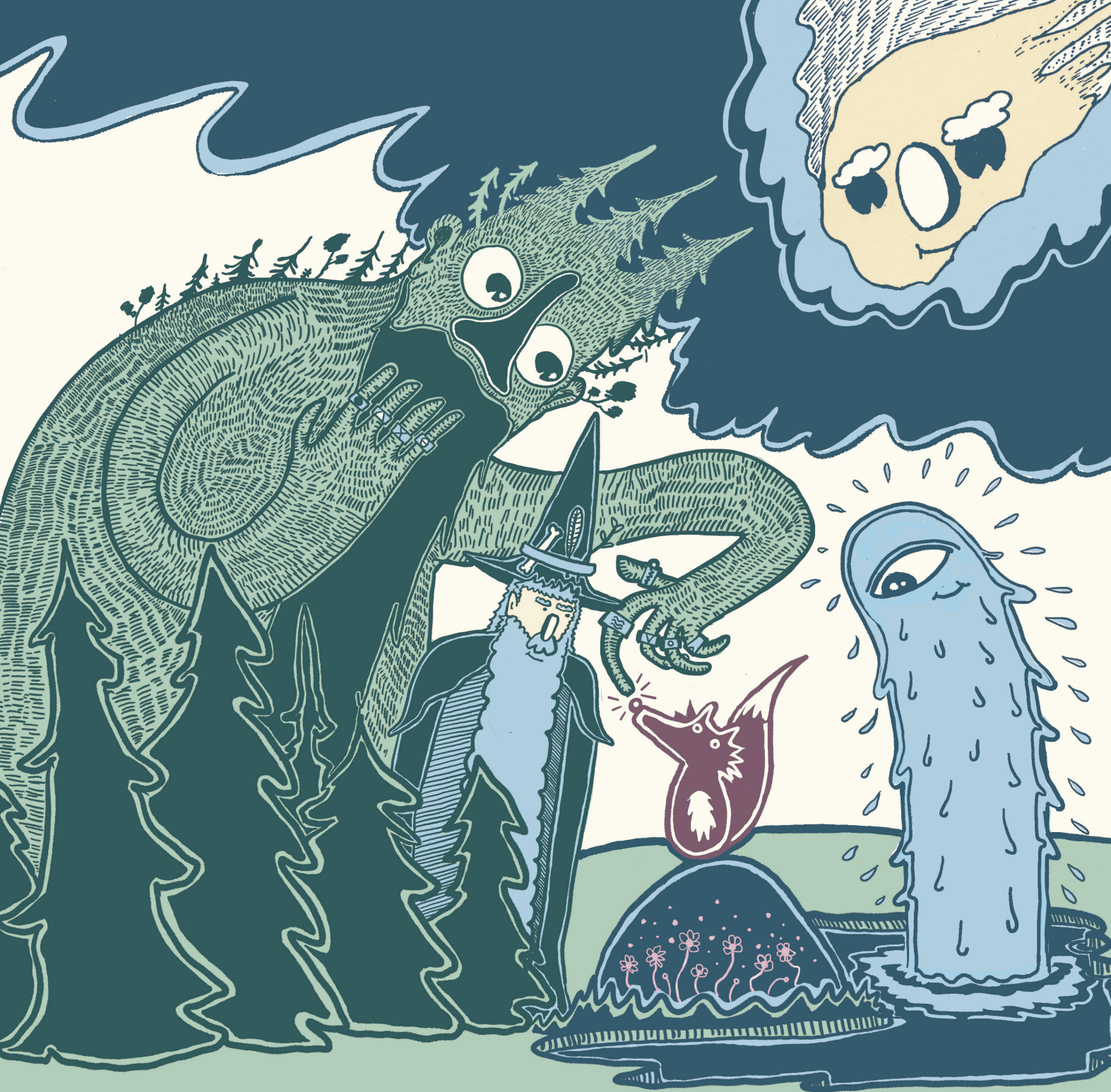
XMMBA

VHVFJRMNINX

Global uppvärmning

BIMMXIK AFNXPFMM

Biologisk mångfald

Aktivitet 2:

GENOM RÅDARNAS ÖGON

Ta reda på vad rådarna tänker och känner!

Den forna siaren Myrrysmies har tre magiska verktyg att trola med! Dessa tre verktyg är Ukkos kikare, Vetehinens glas och Tapios mask. De magiska verktygen hjälper oss att se vad rådarna ser. De hjälper oss att tänka och känna som rådarna, därmed kan vi få reda på vad de tycker om och vad de inte tycker om. Gå utomhus och handla som de gör; se, hör, känn och tänk som de gör! Kanske ni får idéer om varför Ukko inte mår bra och hur ni kan hjälpa honom.

Aktivitet 2: GENOM RÅDARNAS ÖGON

UNDERSÖK

Material: (Arbetsboken s. 2)

Ukkos kikare

Vetehinens glas

Tapios mask

Instruktioner:

1. Följ instruktionerna i arbetsboken och tillverka de magiska verktygen.
2. Varje barn får ett magiskt verktyg. Läs rådarnas beskrivning för att bekanta dig med dem.
3. Ta med dig de magiska verktygen utomhus, se med rådarnas ögon och utforska omgivningen fritt. Leta efter saker som rådarna tycker om och inte tycker om. Hitta svar på gåtan med hjälp av dina ögon, öron, näsa och händer! Ni kan låtsas vara olika slags rådare och byta magiska verktyg med varandra.
4. Dela med era tankar och diskutera tillsammans.

Diskussion:

- Ser rådarna världen på samma sätt som vi gör? Föreställ dig hurdana färger, former och helheter rådarna ser?
- Föreställ dig hur andra rådare uppfattar denna värld? Vad ser stenens rådare? Hur känner eldens rådare? Skapa egna magiska verktyg och bli en av naturens rådare!
- Kom du fram till några ledtrådar som skulle kunna förklara varför Ukko inte mår bra?

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

Detta verk får inte användas för kommersiellt syfte.

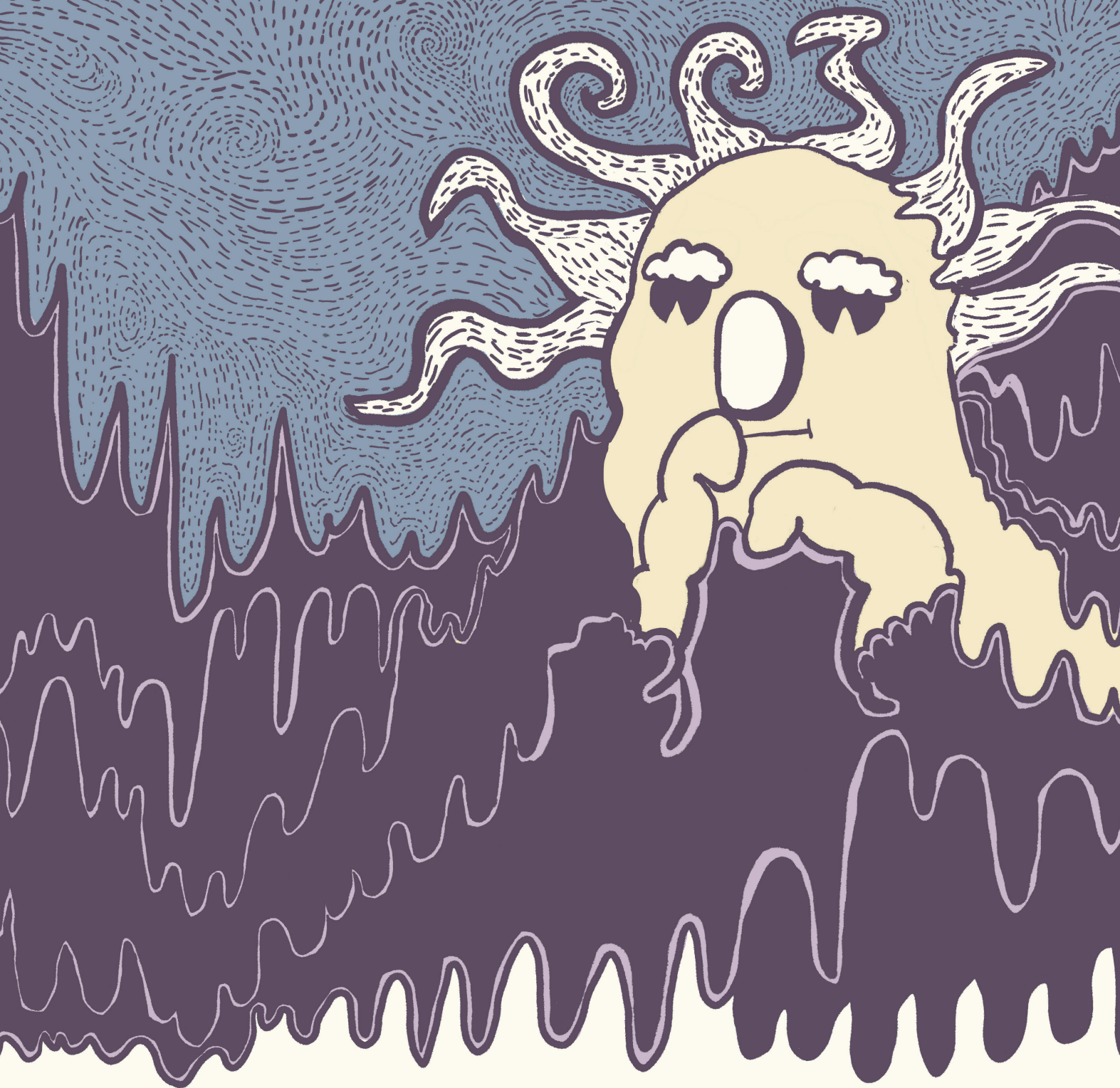
Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

Inläsning av multimedialitet med glädje

www.monilukutaito.com/se/

Chin-Chin Wong, Kristiina Kumpulainen, Sara Sintonen, Heidi Sairanen,
Jenny Byman, Jenny Renlund, Emilia Erfving och Antti Hintsu

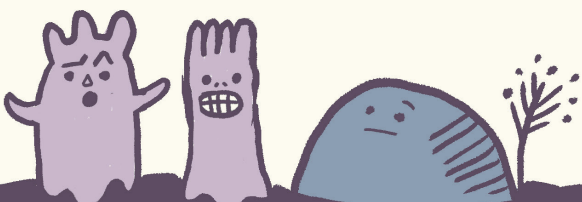

Aktivitet 3:

DEN STORA IDÉVÄGGEN

Vad funderar ni över gällande gåtan? Varför mår Ukko dåligt? Låt oss slå ihop alla våra idéer och skapa en stor idévägg!

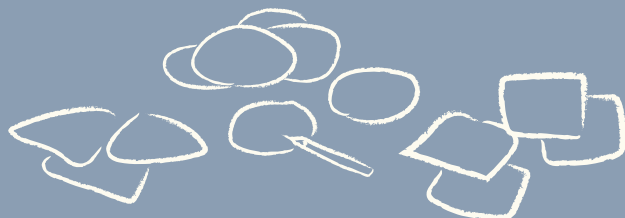
Vad har ni kommit fram till så här långt? Har ni kommit på vad rådarna gillar eller vad de ogillar? Har ni några idéer om vad det är som händer med Ukko? Skriv ned alla era frågor och idéer på bubblorna. Kom ihåg att dela med er av era tankar till era vänner och diskutera tillsammans!

Aktivitet 3: DEN STORA IDÉVÄGGEN

FUNDERA

Material: (Arbetsboken s.3)

Alla idébubblor

En stor tom vägg

Instruktioner:

1. Klipp ut alla idébubblor ur arbetsboken.
2. Har ni kommit på vad rådarna gillar eller vad de ogillar? Har ni några idéer om varför Ukko är sjuk? Vad har ni för frågor? Diskutera med er grupp och skriv ned era idéer och frågor på bubblorna.
3. Samla ihop era idéer och frågor på den stora tomma väggen för att skapa den stora idéväggen. Ni kan även hänga upp alla tipsblad och idéer från de två föregående aktiviteterna i "undersök" på idéväggen.
4. Diskutera den stora idéväggen tillsammans med din grupp och lärare.

Diskussion:

- Vad misstänker ni är problemen som får Ukko att må dåligt?
- Är Ukko ledsen för att naturen mår dåligt?
- Har ni några förslag på hur vi kan hjälpa Ukko?

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

Detta verk får inte användas för kommersiellt syfte.

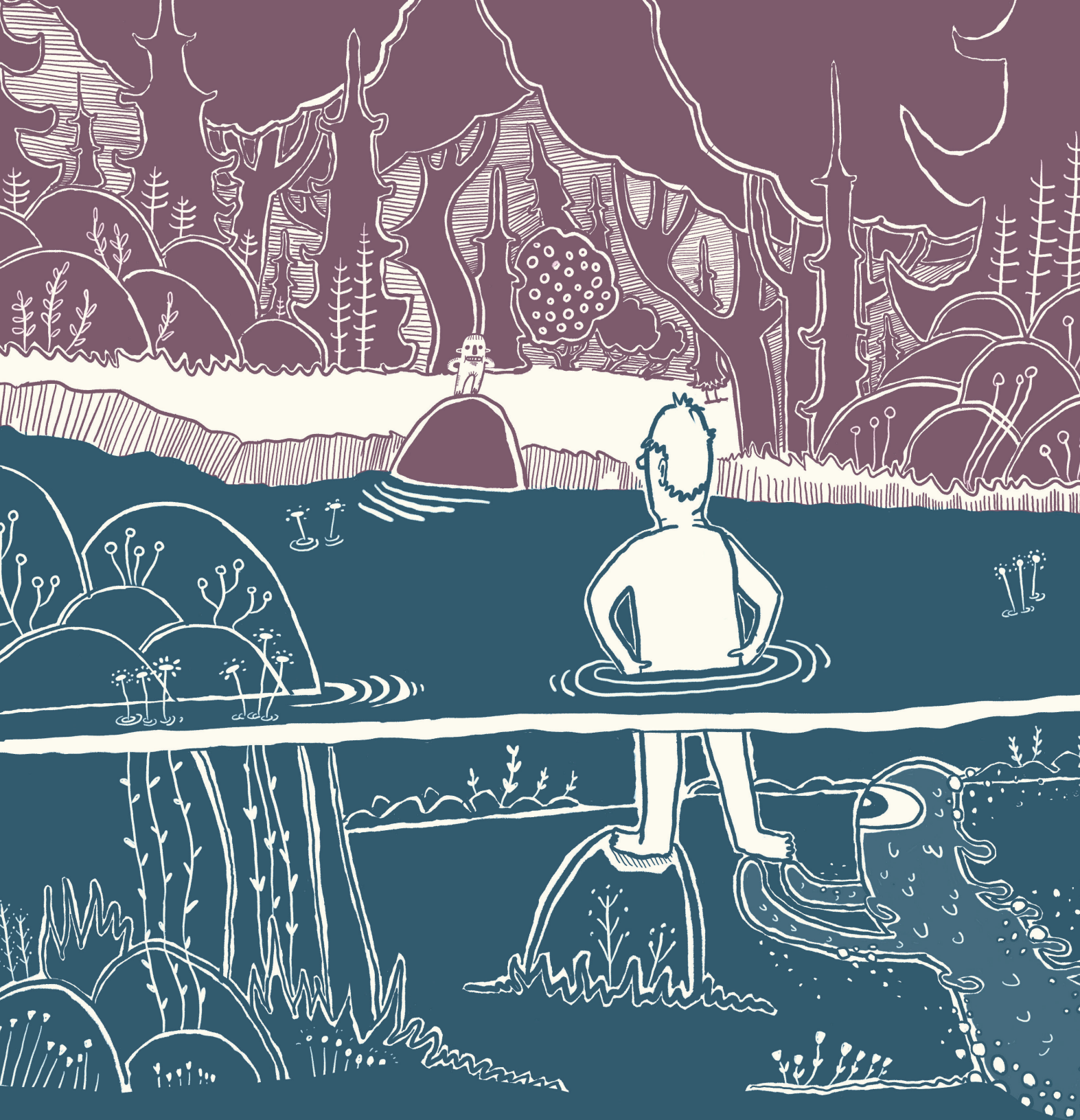
Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

Inlämning av multimedialitet med glädje

www.monilukutaito.com/se/

Chin-Chin Wong, Kristiina Kumpulainen, Sara Sintonen, Heidi Sairanen,
Jenny Byman, Jenny Renlund, Emilia Erfving och Antti Hintsa

Aktivitet 4: RÅDARNAS TOTEMPÅLAR

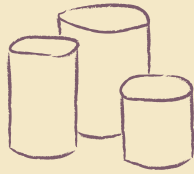
Hur skyddar rådarna oss?

Förut tillverkade finländare totempålar och ansåg att de hade skyddande krafter. Föreställ dig hur Ukko, Vetehinen och Tapio skyddar oss? Hur hjälper de oss? Se dig omkring – finns det någonting i din omgivning som kan kopplas till de tre rådarna? Skapa egna totempålar för att visa hur rådarna obemärkt skyddar oss varje dag!

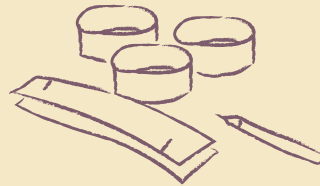
Aktivitet 4: RÅDARNAS TOTEMPÅLAR

FUNDERA

Material: (Arbetsboken s. 4-5)

Ukkos, Vetehines och
Tapios totempålar

Totempålarnas olika
delar

Instruktioner:

1. Klipp ut de olika delarna. Pyssla rådarnas tre totempålar och olika delar av totempålen med hjälp av instruktionerna i Arbetsboken.
2. Hur stöder och skyddar rådarna oss? Vad ger de oss för råvaror, exempelvis trä, vatten och luft? Lyft fram en av delarna i totempålen och beskriv för de andra hur bilderna på den är relaterad till en specifik råddare. Lägg sedan delen på en av totempålarna, för att visa att dessa två är kopplade till varandra.
3. Om du hittar på något annat som rådarna ger oss, kan du även skapa egna delar för din totempåle. Vänd på totempålsdelarna och rita på den tomma insidan. Hur höga totempålar kan du bygga?

Diskussion:

- Ukko ger oss ren luft, vädret och fyra olika årstider. Tapio gör så att skogen mår bra och är fylld av träd! Vetehinen skänker oss vatten, åar och sjöar. Se på totempålarnas olika bilder. Vilka råvaror ger rådarna oss?
- Se dig omkring. Hur är våra vardagliga sysslor relaterade till rådarna? Använder vi eller äter vi något som rådarna ger oss?
- Vilken slags totempåle skapade du och varför?

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

Detta verk får inte användas för kommersiellt syfte.

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

Inlämning av multimedialitet med glädje

www.monilukutaito.com/se/

Chin-Chin Wong, Kristiina Kumpulainen, Sara Sintonen, Heidi Sairanen,
Jenny Byman, Jenny Renlund, Emilia Erfving och Antti Hintsa

Aktivitet 5:

SPÅDOMSTÄRNINGAR

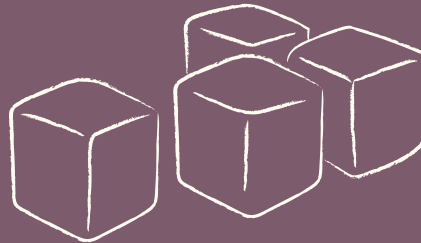
Kasta tärningarna och se framtiden!

Den forna Siaren kan se framtiden genom att granska linjer och former på träd, kvistar och stenar. I sin magiska väska har han fyra spådomstärningar gjorda av trä. Varje tärning symboliserar något som kommer att ske i framtiden. Tärningarnas bilder föreställer rådare, känslor, platser och oss. Kan du spå vår och rådarnas framtid med hjälp av tärningarna? Låt oss se vad tärningarna visar oss och utgående från det skapa våra egna berättelser. Du kan även skapa egna tärningar att spå med.

Aktivitet 5: SPÅDOMSTÄRNINGAR

SKAPA

Material: (Arbetsboken s 6-7)

Spådomstärningar

Instruktioner:

1. Gör "Vår tärning" färdig genom att rita. Klipp sedan ut de fyra spådomstärningarna från Arbetsboken. Vik och forma dessa till tärningar genom att följa instruktionslinjerna.
2. Kasta tärningarna och se vilka bilder som syns överst. Berätta med hjälp av tärningarnas bilder berättelsen om oss och rådarna för din grupp.
3. Rita egna bilder på den tomma insidan av tärningarna och tillägg dem i din berättelse!

Diskussion:

- Vilken berättelse berättade du?
- Hur tänker du att vi kommunicerar med rådarna?
- Hur tror du att vi kan göra rådarna glada?

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

Detta verk får inte användas för kommersiellt syfte.

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

www.monilukutaito.com/se/

Chin-Chin Wong, Kristiina Kumpulainen, Sara Sintonen, Heidi Sairanen,
Jenny Byman, Jenny Renlund, Emilia Erfving och Antti Hintsa

Aktivitet 6:

RÅDARNAS GLADA NYHETER

Vad händer med Ukko i slutet av berättelsen? Hur kan vi göra honom glad igen?

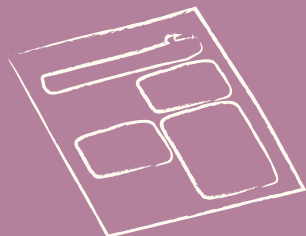
Nu har vi redan några idéer varför Ukko känner sig sjuk och ledsen. Låt oss skapa ett lyckligt slut där Ukko blir stark och glad igen! Välj en idé / ett problem från den stora idéväggen och skapa en lösning som ger ett lyckligt slut till gåtan. Dela med dig av dina glada nyheter till alla rådare och människor med hjälp av en nyhetstidning!

Aktivitet 6: RÅDARNAS GLADA NYHETER

SKAPA

Material: (Arbetsboken s. 8)

Rådarens glada nyheter

Verktyg och material för skapandet av din berättelse

(idéer från den stora idéväggen,
papper, färgpennor, sax, tejp, en
lärplatta, en kamera och olika
rollspelsmaterial)

Instruktioner:

1. Fundera på vad du tagit reda på under de olika aktiviteterna och diskutera de huvudsakliga orsakerna till att Ukko har förlorat sin förmåga att kontrollera vädret
2. Baserat på er diskussion, välj en specifik fråga eller ett problem från aktivitet 3 "idéväggen" och skapa en berättelse som svarar på frågan eller problemet. Beskriv hur detta kan hjälpa Ukko bli stark och glad igen.
3. Rådarens glada nyheter hjälper dig att skapa din berättelse. Du kan följa de olika stegen och uttrycka dina idéer och tankar med olika medel, exempelvis genom att rita, skriva, berätta, använda bilder eller spela in.

Diskussion:

- Varför förlorade Ukko sin förmåga att kontrollera vädret? Var tror du att problemet ligger?
- Vilket problem anser du att är det mest betydelsefulla?
- Kan vi hjälpa Ukko att lösa detta problem?
- Hur kan vi hjälpa Ukko att bli stark och glad igen?

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

Detta verk får inte användas för kommersiellt syfte.

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

Inläring av multimedialitet med glädje

www.monilukutaito.com/se/

Chin-Chin Wong, Kristiina Kumpulainen, Sara Sintonen, Heidi Sairanen,
Jenny Byman, Jenny Renlund, Emilia Erfving och Antti Hintsu

Aktivitet 7:

VÅR GEMENSAMMA FRAMTIDENS SKOG

Hur viktiga är rådjuren för oss? Vad önskar du för dig själv, för allihopa och för rådjuren?

Vi lever tillsammans med rådjuren och alla djur på samma planet. Låt oss fantisera vår framtid med rådjuren och naturen. Uttryck din önskan för framtiden på träd, buskar och andra delar i framtidens skog. Efter detta, låt oss lägga ihop alla våra önskningar för att skapa en stor och glad skog!

Aktivitet 7:

VÅR GEMENSAMMA FRAMTIDENS SKOG

SKAPA

Material: (Arbetsboken s. 9)

Önsketräd och buskar

Material och verktyg för skapande

(exempelvis saxar, tejp och
färgpennor)

Instruktioner:

1. Stäng dina ögon och fantisera hur vi kommer att leva tillsammans med rådarna. Hur viktiga är rådarna för oss? Hur skyddar de oss?
2. Rita och skriv dina önskningar på träden och buskarna i Arbetsboken eller skapa dina egna rådare, djur, växter och annat du kommer på som kan innehålla dina önskningar för skogen!
3. Klipp ut dina önskningar och skapa en stor skog med allas önskningar.
4. Ordna en utställning och bjud in era vänner för att uppleva er framtidens skog.

Diskussion:

- Varför är det så viktigt för Ukko att ha kontroll över vädret?
- Vad kan vi göra för att Ukko ska hållas stark, frisk och glad?
- Vad är vårt samband till naturens rådare? Hur använder vi deras resurser och hur skyddar de oss varje dag?
- Är det viktigt att vi bryr oss om vår natur och naturens rådare? Varför?

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

Detta verk får inte användas för kommersiellt syfte.

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

Inlämning av multimedialitet med glädje

www.monilukutaito.com/se/

Chin-Chin Wong, Kristiina Kumpulainen, Sara Sintonen, Heidi Sairanen,
Jenny Byman, Jenny Renlund, Emilia Erfving och Antti Hintsa

RÅDARENS GÅTA

ARBETSBOK

CHIN-CHIN WONG
KRISTIINA KUMPULAINEN
SARA SINTONEN
HEIDI SAIRANEN
JENNY BYMAN
JENNY RENLUND
EMILIA ERFVING
ANTTI HINTSA

IDÉER FÖR ANVÄNDNING AV ARBETSBOKEN:

- Denna arbetsbok har utvecklats för att användas i samband med aktiviteterna i Rådarens gåta.
- Vi rekommenderar att barnen arbetar i små grupper, där tre barn delar på en arbetsbok.
- Materialen har utvecklats så att barnen även kan arbeta individuellt med aktiviteterna.
- En del av pysselmaterialen har en tom baksida, som barnen kan uttrycka sina idéer på, då de arbetar med Rådarens gåta. Barnen kan på så sätt uppmuntras att skapa eget innehåll till aktiviteterna.
- I pysselmaterialen kan du urskilja två olika slags stömlinjer:

Klipp här: -----✂-----

Vik här: _____

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

Detta verk får inte användas för kommersiellt syfte.

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

www.monilukutaito.com/se/

Chin-Chin Wong, Kristiina Kumpulainen, Sara Sintonen, Heidi Sairanen,
Jenny Byman, Jenny Renlund, Emilia Erfving och Antti Hintsa

Aktivitet 1: Fråga rådarna!

TIPSBLADET

Ta reda på vad rådarna vill berätta dig.

Hur lyder ledtråden,
då du översatt texten?

Vad innebär ledtråden?
Vad för slags information kunde du hitta?

ORDBOKEN

K = A
B = B
V = C

X = D
P = E
= F
G

I = H
= I
= J

V = K
= L
= M
N

W = O
X = P
= Q
R

S = T
= U
= V
W

A = M
B = N
= O
P

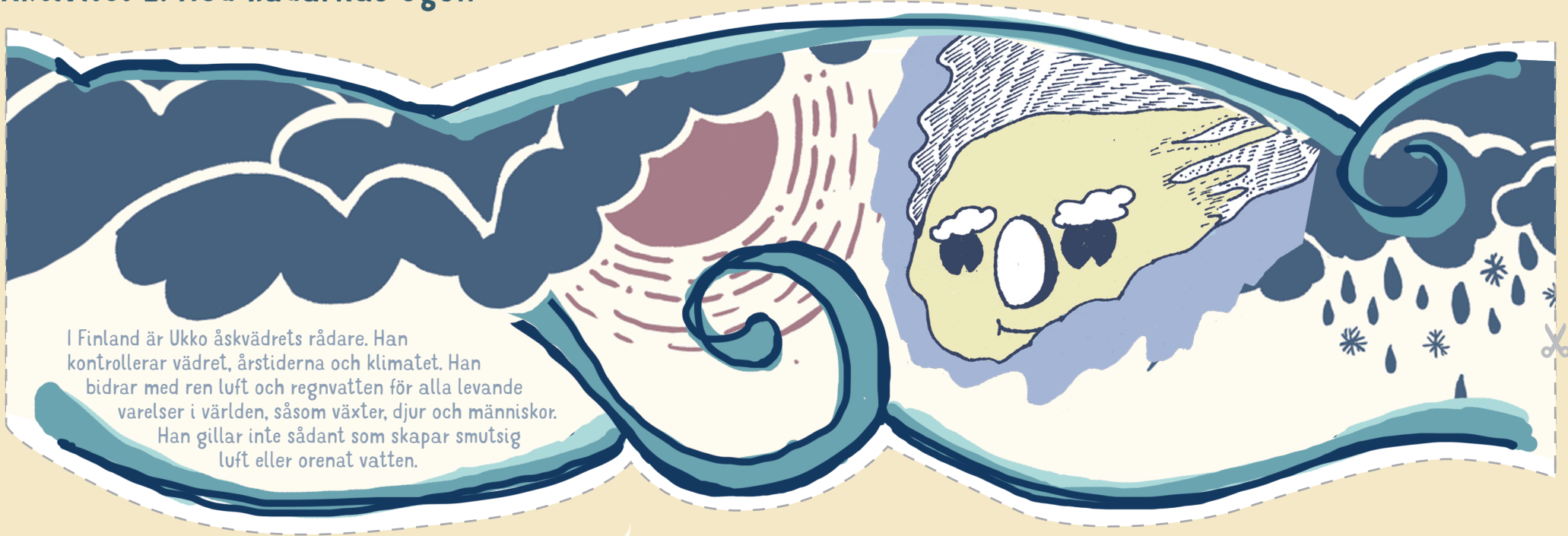
Q = R
= S
= T
U

Instruktioner för att pussla ordboken:

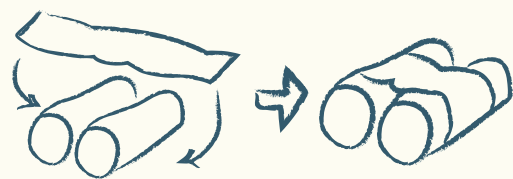

Aktivitet 2: Med Rådarnas Ögon

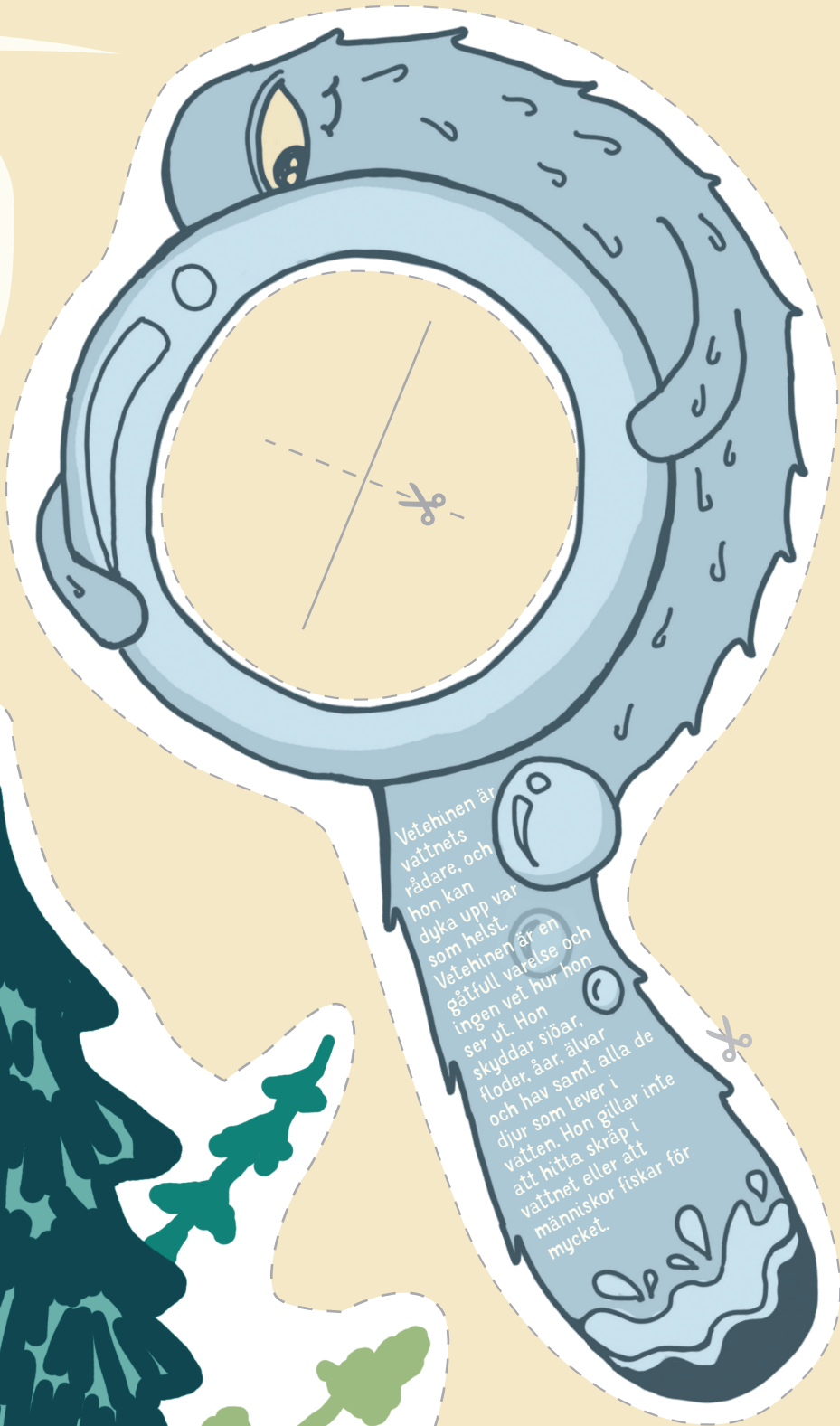
UKKOS KIKARE

Klipp ut delarna och klistra dem runt exempelvis tomma pappersrullar.

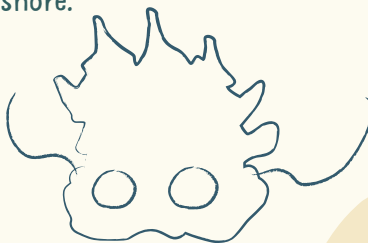
VETEHINENS GLAS

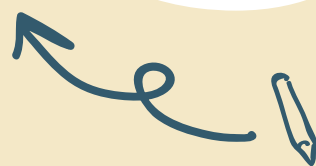
Klipp ut förstöringsglaset. Vik linjen i mitten av cirkeln och klipp ett litet snitt. Klipp sedan varsamt ut cirkeln.

TAPIOS MASK

Klipp ut masken. Klipp varsamt ut de två cirkelarna på samma sätt som du klippte Veteheinen's glas. Gör därefter två hål på var sin sida av masken och trä igenom ett snöre.

Skapa en egen
Ukko kikare!

MOI
Inlärnig av multilitteracitet med glädje

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

www.monilukutaito.com/se/

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

Skapa egna
Vetehinen glas!

Skapa en egen
Tapio mask!

Tehtävä 3: Den stora idéväggen

IDÉBUBBLOR

Skriv en idé i varje bubbla
och klipp ut alla bubblor.

Har ni kommit underfund med varför
Ukko mår dåligt? Vad undrar ni
gällande gåtan? Låt oss slå ihop alla
våra tankar och idéer och skapa en
stor idévägg!

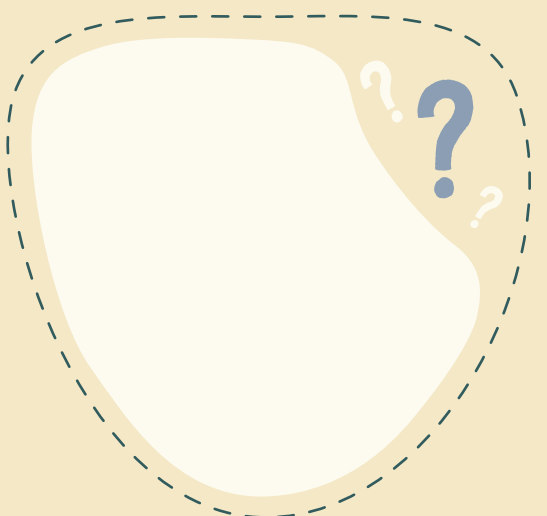
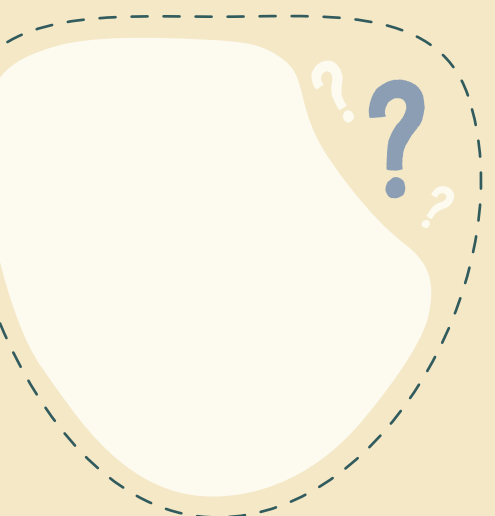
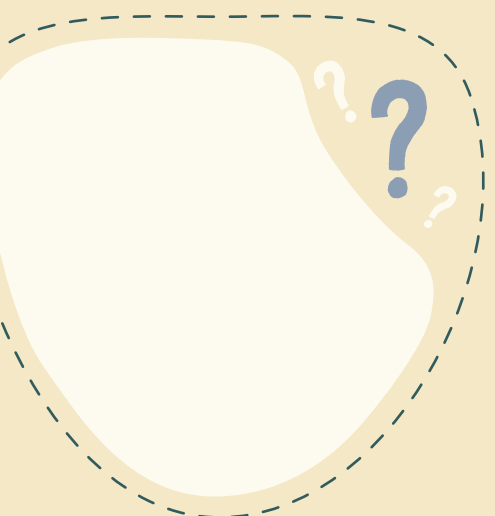
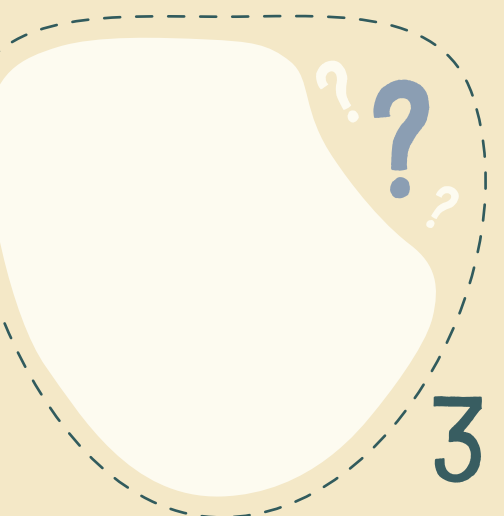
Har ni kommit på vad rådarna gillar eller ogillar?

 <p>Rådarna gillar...</p>	 <p>Rådarna gillar...</p>	 <p>Rådarna gillar...</p>	 <p>Rådarna gillar...</p>
 <p>Rådarna ogillar...</p>	 <p>Rådarna ogillar...</p>	 <p>Rådarna ogillar...</p>	 <p>Rådarna ogillar...</p>

Har ni någon aning varför Ukko är ledsen och mår dåligt?

 <p>Ukko är ledsen för att...</p>	 <p>Ukko är ledsen för att...</p>	 <p>Ukko är ledsen för att...</p>	 <p>Ukko är ledsen för att...</p>
---	---	--	--

Vad har ni för frågor?

			
--	--	---	---

Inlärning av multilitteracitet med glädje

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

www.monilukutaito.com/se/

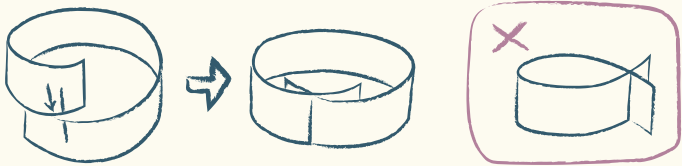

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

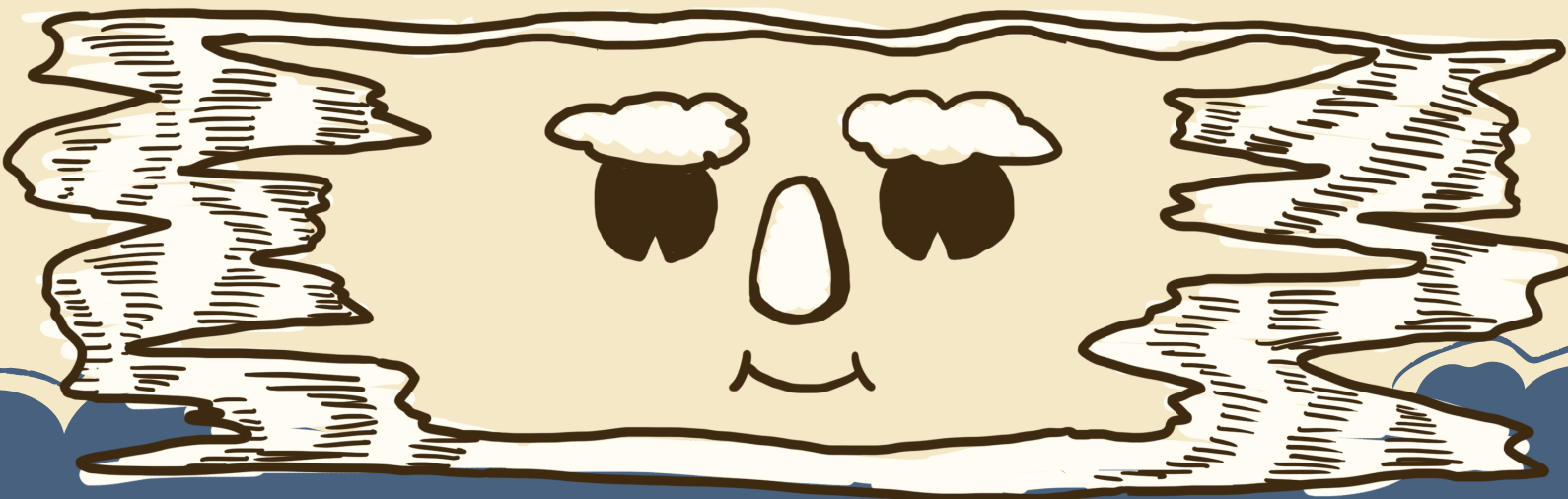

UKKOS, VETEHINENS OCH TAPIOS TOTEMPÅLAR

GÖR SÅ HÄR:
Klipp ut totempålarna. Organisera
totempålarna såhär:

UKKOS TOTEM

VETEHINENS TOTEM

TAPIOS TOTEM

Inlärnin g av multilitteracitet med glädje

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

www.monilukutaito.com/se/

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

Rita och skapa egna totempålar!

MOI

RÅDARENS GÅTA, 2020

MOI

RÅDARENS GÅTA, 2020

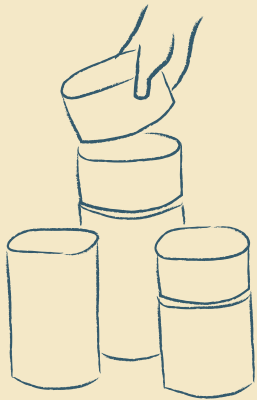
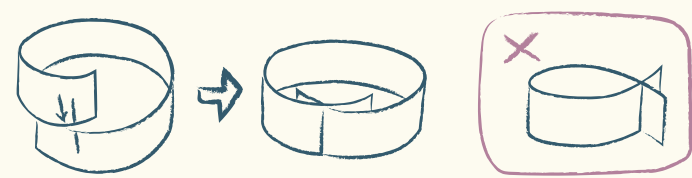
MOI

RÅDARENS GÅTA, 2020

Aktivitet 4: Rådarnas totempålar

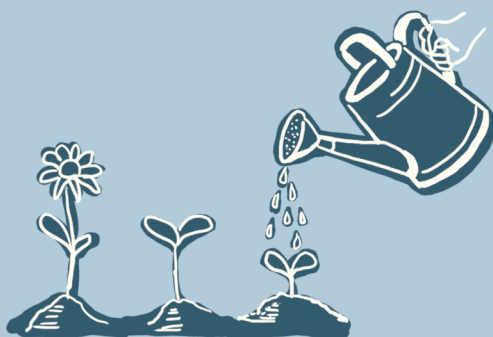
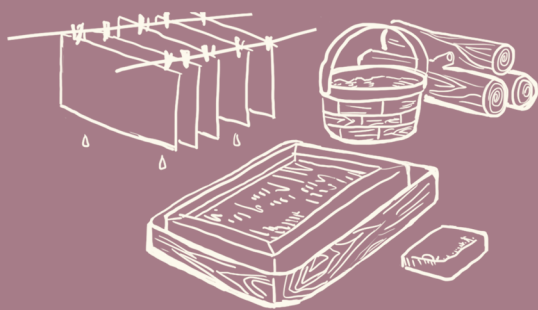
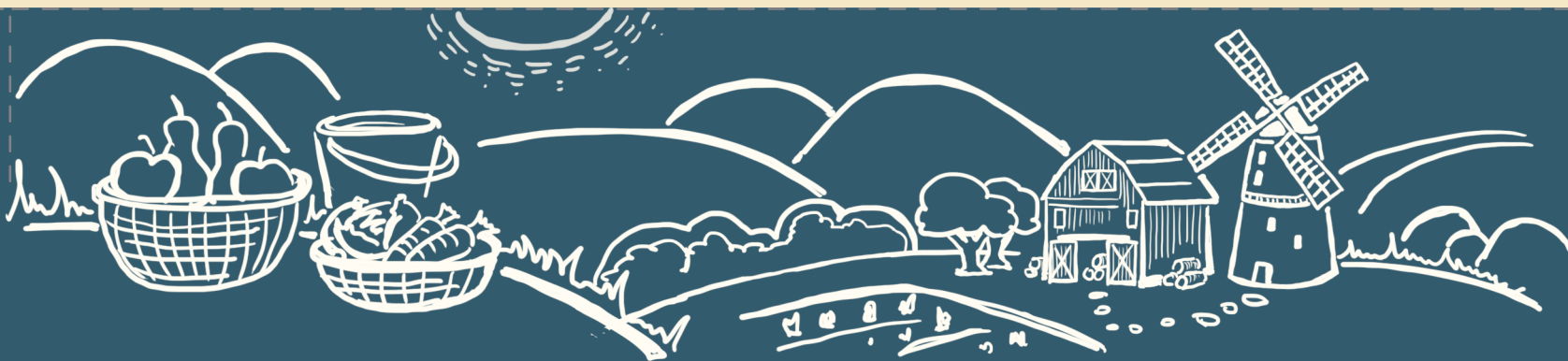
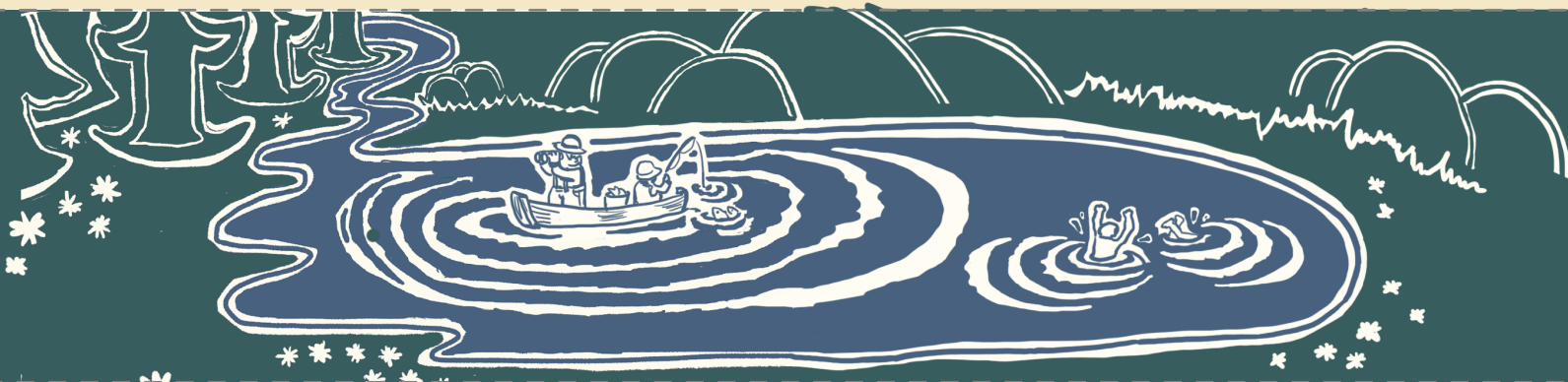
TOTEMPÅLARNAS OLIKA DELAR

GÖR SÅHÄR:
Klipp ut delarna för totempålarna.
Organisera delarna så här:

Hur hjälper Ukko, Vetehinen och Tapio enligt bilderna oss? Vad skänker de oss?
Undersök totempålarnas delar. Förklara hur rådarna enligt bilderna skyddar naturen.
Bygg en totempåle! Du kan börja med att säga:

”Tack vare **Ukko/Vetehinen/Tapio**, har vi...”

Inlärnin g av multilitteracitet med glädje

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

www.monilukutaito.com/se/

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

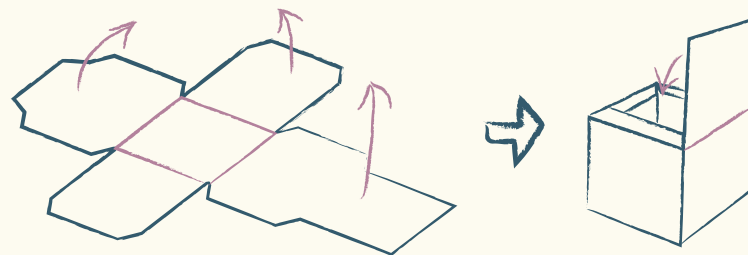
Rita och skapa egna totempålar!

Aktivitet 5:

SPÅDOMSTÄRNINGAR

GÖR SÅ HÄR:

Klipp ut tärningarna och vik ihop dem till kuber enligt hjälplinjerna. Tejpa ihop sidorna.

RÅDARNAS TÄRNING

Den här tärningen visar vilken rådgivare som är med i berättelsen.

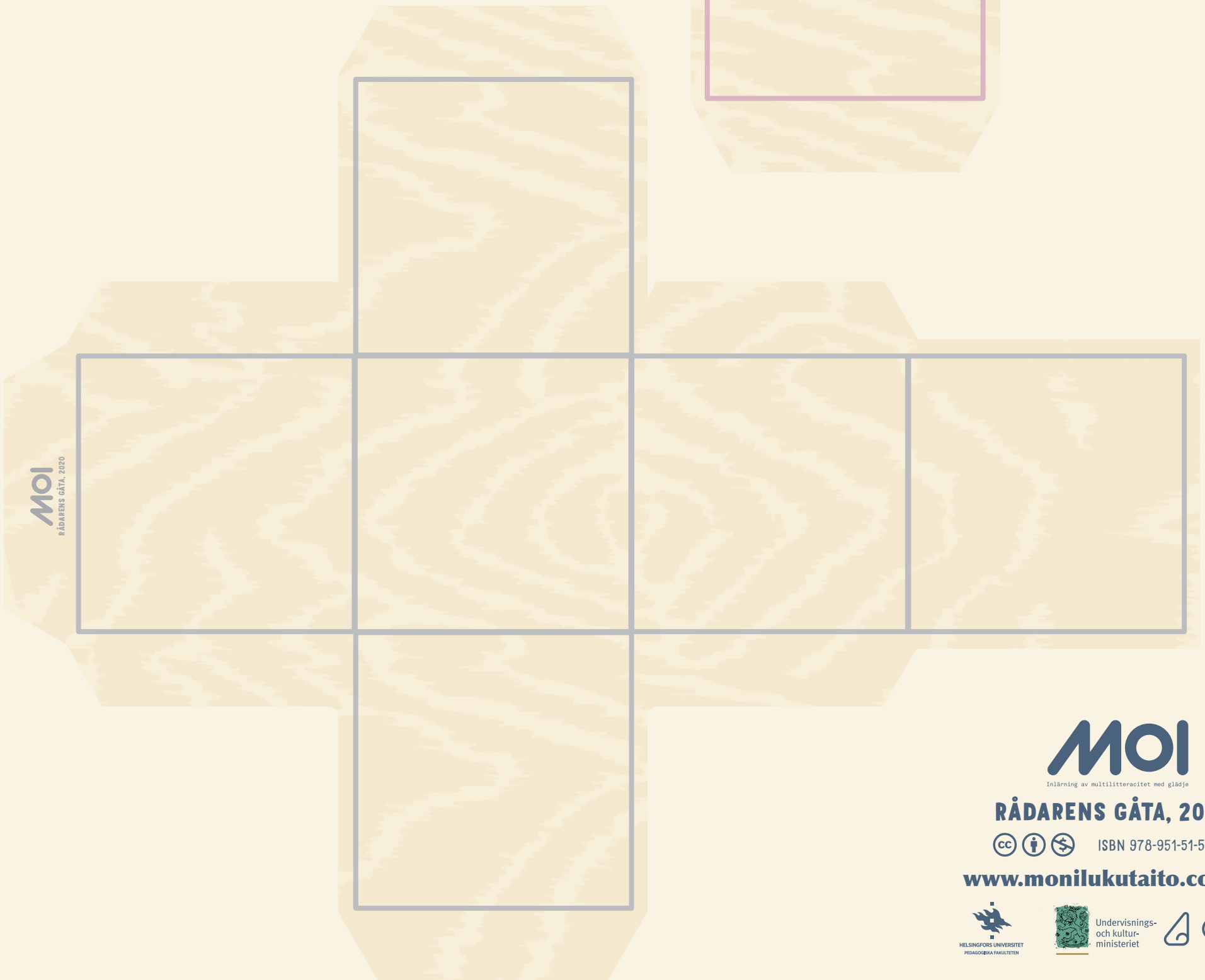
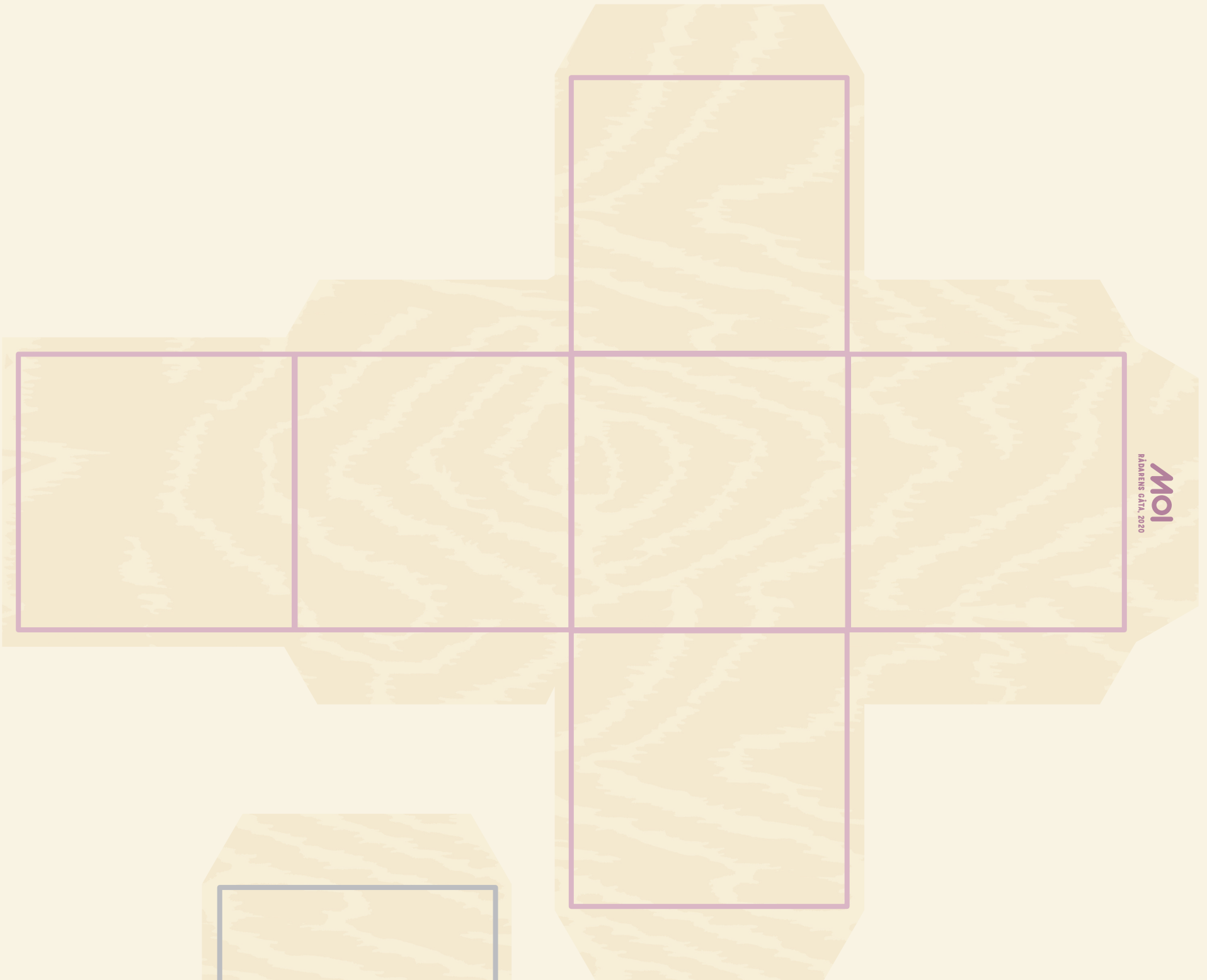

VÅR TÄRNING

Vem kommer med i berättelsen? Skapa dina egna karaktärer och rita dem på den här tärningen. Du kan rita dig själv, dina vänner, din familj eller vem som helst.

 Skapa dina egna
spådomstärningar!

MOI
Inlärnning av multilitteracitet med glädje

RÅDARENS GÅTA, 2020

 ISBN 978-951-51-5570-2

www.monilukutaito.com/se/

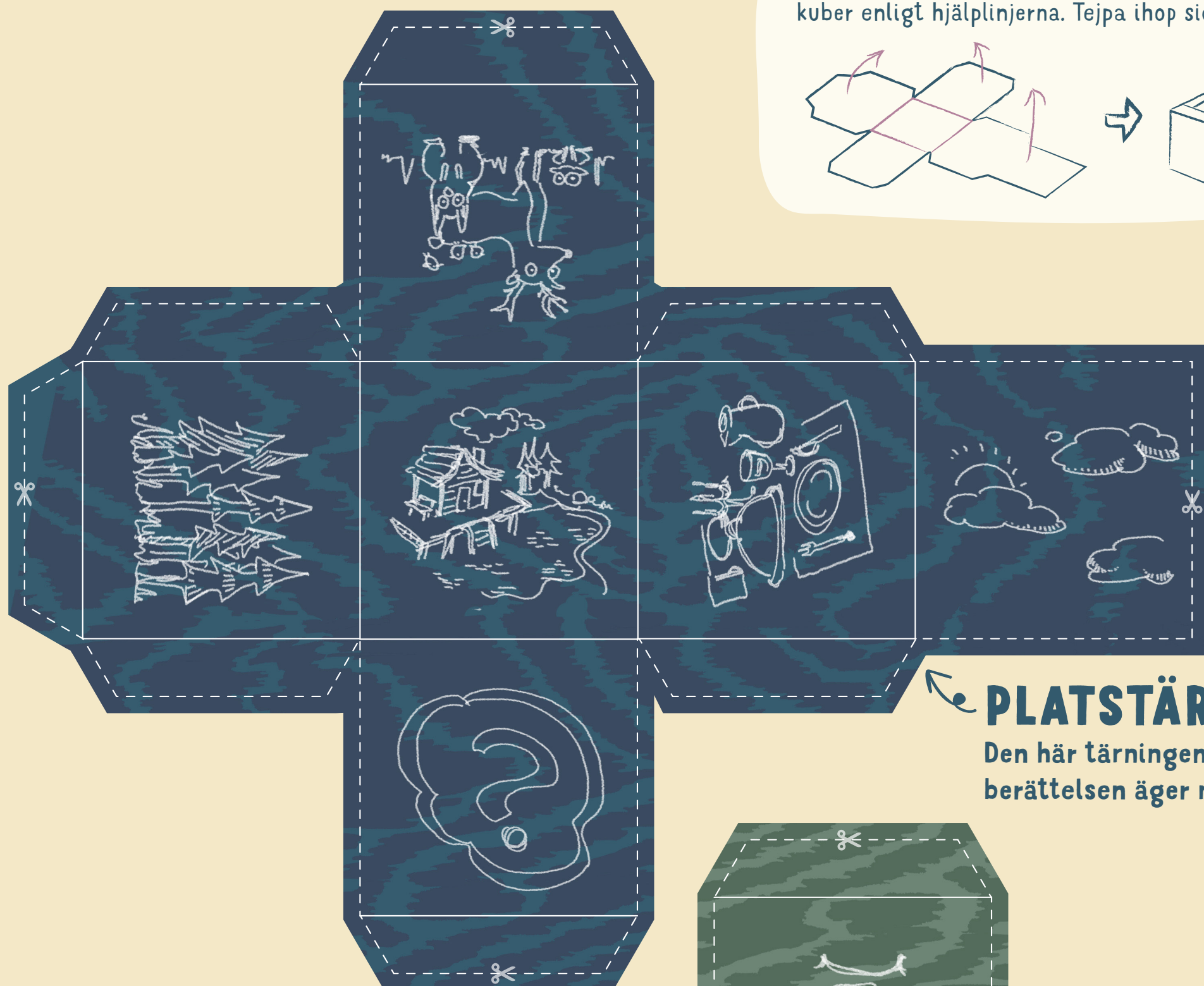
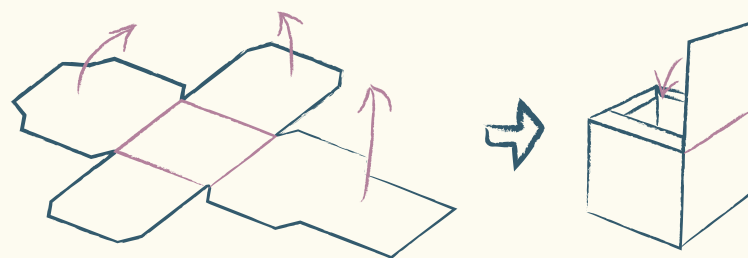

Aktivitet 5:

SPÅDOMSTÄRNINGAR

GÖR SÅ HÄR:

Klipp ut tärningarna och vik ihop dem till kuber enligt hjälplinjerna. Tejpa ihop sidorna.

PLATSTÄRNING

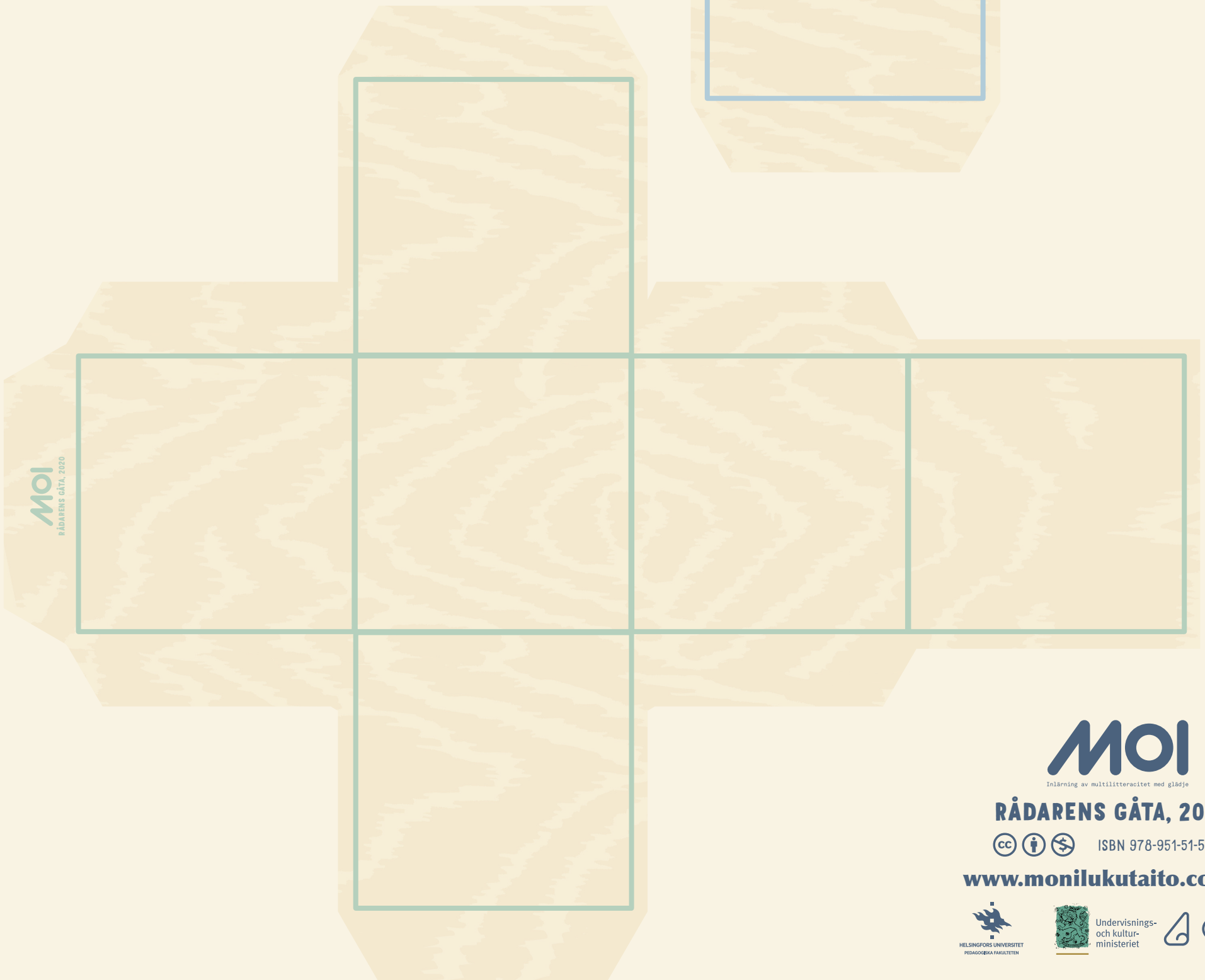
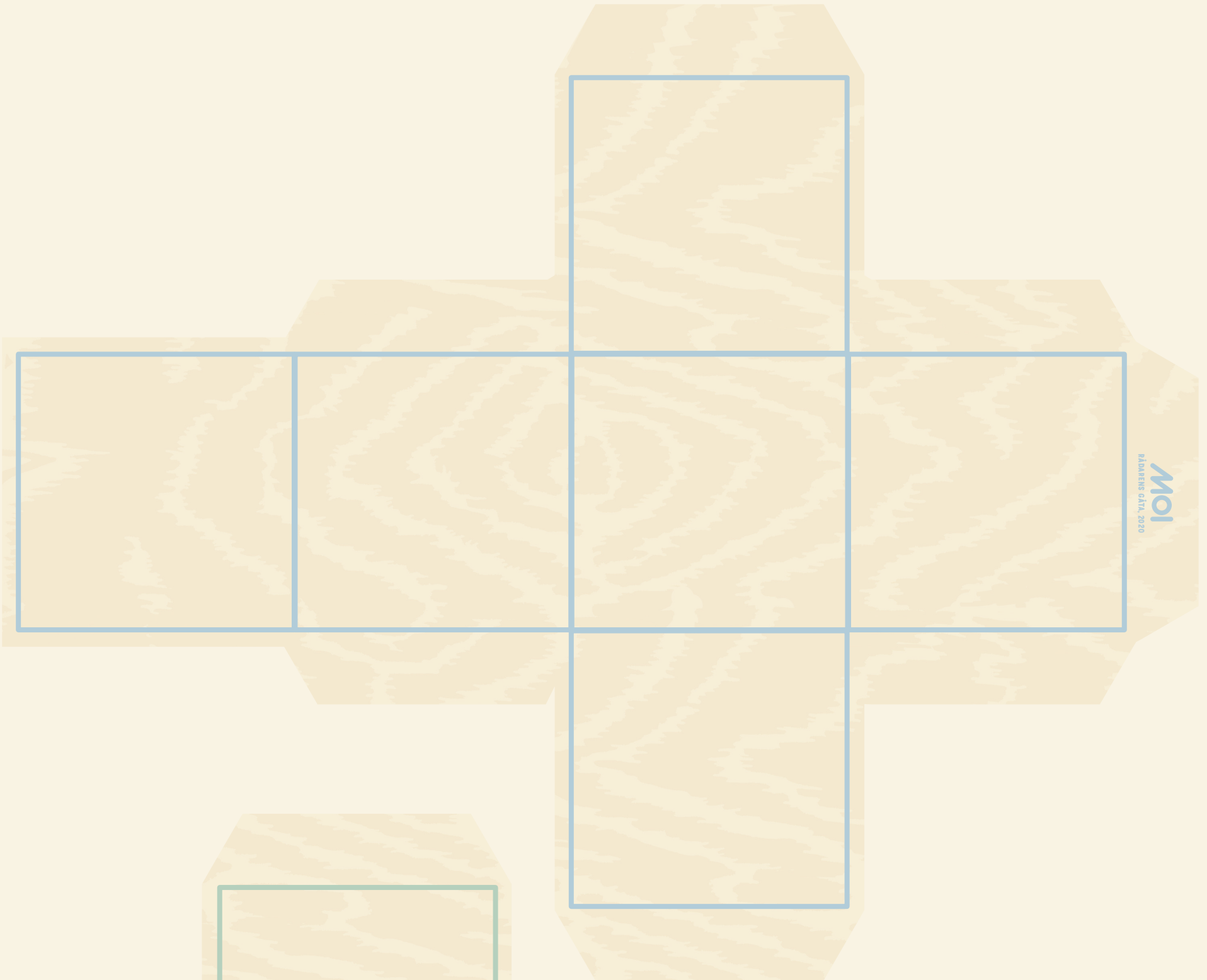
Den här tärningen visar var berättelsen äger rum.

KÄNSLOTÄRNING

Den här tärningen visar vad någon av karaktärerna känner i berättelsen. Det kan vara en av rådarna eller någon av dina egna karaktärer som känner så.

 Skapa dina egna
spådomstärningar!

MOI
Inlärnin g av multilitteracitet med glädje

RÅDARENS GÅTA, 2020

CC BY NC ISBN 978-951-51-5570-2

www.monilukutaito.com/se/

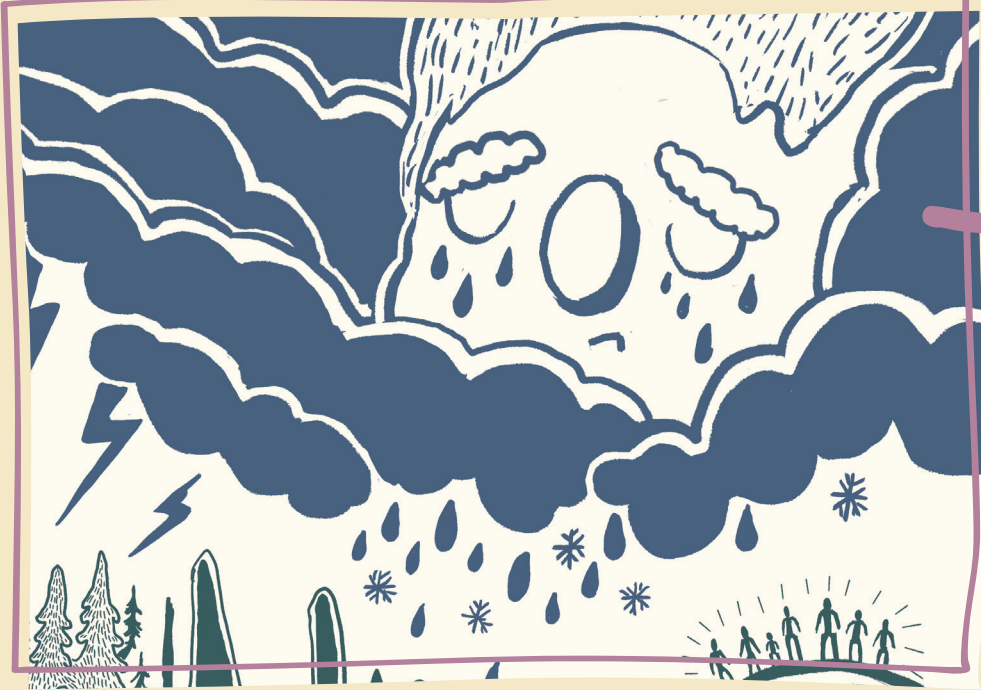

RÅDARNAS GLADA NYHETER

DATUM: ____ / ____ / ____ DAGENS VÄDER: _____

Ge din saga en rubrik!

UNDERSÖK

Varför mår Ukko inte bra och är ledsen?
Vad har du fått reda på?

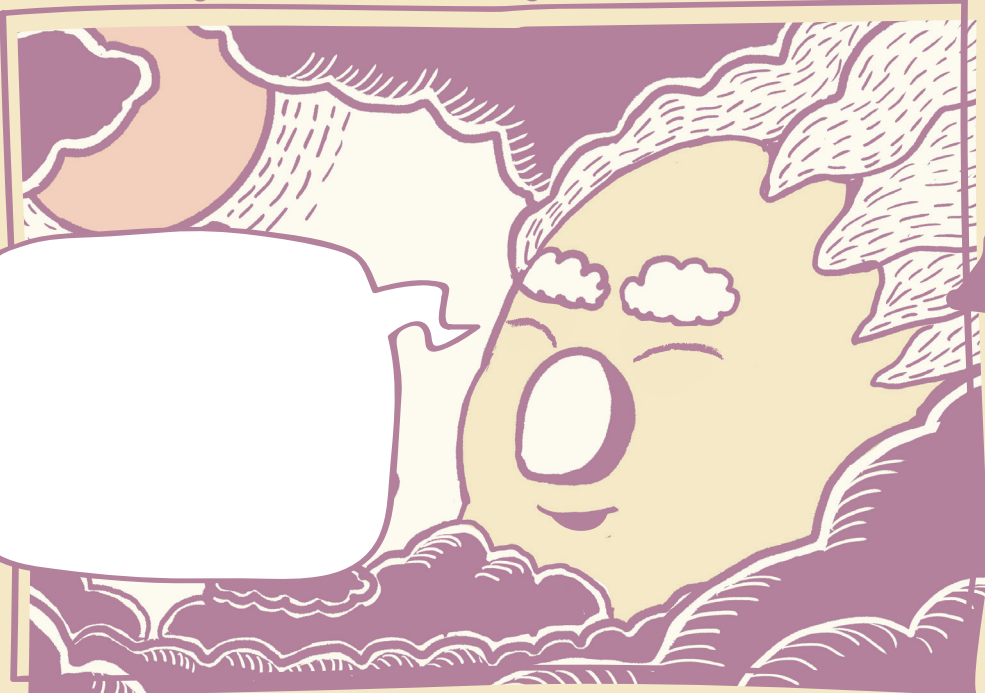
FUNDERA

Hur är vi människor kopplade till Ukko? Vad skänker
Ukko oss? Hur kan vi göra Ukko välmående igen?

SKAPA

hitta på ett lyckligt slut till din berättelse.

Föreställ dig vad Ukko skulle säga om berättelsens slut?

Här får du mera utrymme för din berättelse!

MOI

Inlärnig av multilitteracitet med glädje

RÅDARENS GÅTA, 2020

ISBN 978-951-51-5570-2

www.monilukutaito.com/se/

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

Aktivitet 7: Vår gemensamma framtidens skog

ÖNSKETRÄD OCH ÖNSKEBUSKAR

Skriv och rita dina önskningar på träden och buskarna.

Skapa dina egna rådare, djur, växter eller vad som helst du kommer att tänka på till framtidens skog.

Bästa forskare,

Välkomna till station 1 'Undersök'!

Jag är väldigt glad att ni tagit er an att lösa råharens gåta. Jag är säker på att vi tillsammans kan reda ut vad som besvärar Ukko och hjälpa honom att må bra igen. När jag vandrar i skogen hör jag råharens viska ledtrådar i mina öron. Skulle ni kunna hjälpa mig klura ut vad råharens försöker berätta till oss?

Efter att ni kommit på innebörden i råharens ledtrådar så kan ni fantisera hur råharens upplever världen. Detta kan ni göra genom att utforska er omgivning med hjälp av tre magiska redskap: Ukkos kikare, Tapios mask och Vetehinens glas. Redskapen kommer hjälpa er att förstå vad råharens gillar och vad de inte gillar. Detta hjälper oss att ta reda på varför Ukko mår dåligt.

Med vänliga hälsningar,

SIAREN

Siaren

Bästa forskare,

Välkomna till station 2 'Fundera'!

Ni gjorde ett väldigt bra jobb då ni har undersökt det forna råharenspråket och då ni forskat omgivningen från råharens perspektiv. Nu har ni redan skapat en första uppfattning om vad det är som händer med Ukko och råharens, men ni har säkerligen också många nya frågor. Skulle ni vilja dela med er av era idéer och frågor på den stora "idéväggen"? Låt oss tänka tillsammans på era frågor och idéer på lösningar.

Efter att ni funderat och diskuterat tillsammans så kan vi tänka på/ föreställa oss hur råharens skyddar och hjälper oss. Vi kan bygga totempålar för råharens, så som finländarna gjorde förr i tiden.

Med vänliga hälsningar,

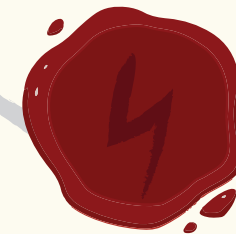
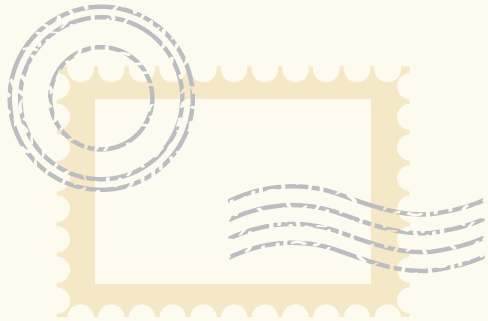
SIAREN

Siaren

Brev 1
RÅDARENS GÅTA

Brev 2
RÅDARENS GÅTA

MOI
RÅDARENS GÅTA, 2020

MOI
RÅDARENS GÅTA, 2020

Bästa forskare,

Välkomna till station 3 'Skapa'!

Jag är förundrad över alla era kloka tankar och handlingar. Vi är på god väg att lösa denna gåta. Nu är det dags för oss att pussla ihop allt vi lärt oss om Ukko och rådarna. Vi skall också fundera på hur vi kunde hjälpa Ukko.

Kunde ni hjälpa mig att spå framtiden? Genom att observera mönstren på mina magiska spådomstärningar och med hjälp av vår nyvunna kunskap så kan vi berätta vad som kommer hända i framtiden. Vi måste även dela med oss av våra tankar och idéer till våra vänner. Låt oss skapa glada nyheter och berätta för hela världen hur vi kan hjälpa Ukko att må bra och bli glad igen.

Till slut kan vi göra en gemensam framtidens skog genom att önska och föreställa oss en lycklig framtid för alla rådare, djur och människor. Låt oss ordna en utställning och bjuda in våra vänner att uppleva vår framtidens skog.

Med vänliga hälsningar,

SIAREN

Siaren

Bästa forskare,

Tack för att ni hjälpte Ukko och rådarna!

Jag vill tacka var och en av er för att ni flitigt arbetat tillsammans för att lösa gåtan. Ukko är nu både starkare och gladare, eftersom han vet hur mycket alla bryr sig om honom. Denna resa har påvisat hur även stora problem kan lösas, så länge som vi arbetar inför ett gemensamt mål! För att fortsätta hjälpa rådarna så måste vi samarbeta och dela med oss vad vi har lärt oss. Vi måste också berätta åt alla hur viktigt det är att hitta en balans här i världen, så att alla kan leva lyckliga tillsammans.

Rådarna och jag skulle vilja belöna er med ett diplom för allt det hårda arbete ni har gjort som forskare .

Vi ses snart, ta hand om er!

Med vänliga hälsningar,

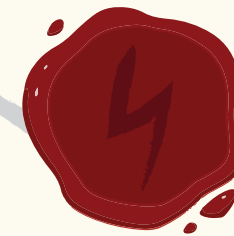
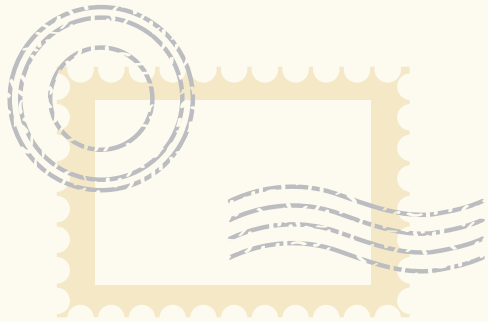
SIAREN

Siaren

WVHVRM
Brev 3

WVHVRM
Brev 4

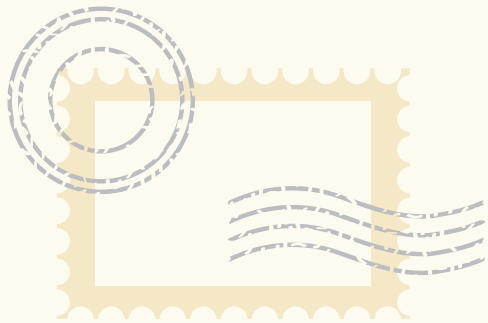

MOI
RÅDARENS GÅTA, 2020

MOI
RÅDARENS GÅTA, 2020

ମସାଦସନ

ମସାଦସନ

MOI
RÅDARENS GÅTA, 2020

MOI
RÅDARENS GÅTA, 2020

Rådarens gåta

MIKKI DIPLOM

HAR DELTAGIT I

FORSKNINGEN OCH
LÖSANDET AV GÅTAN.

Datum: _____
Hälsningar, Siaren och rådarna

UKKO

Ukko

SIAREN

Siaren

TAPIO

Tapio

VETEHEINEN

Vetehinen

Tack för att du hjälpte
Ukko och naturens rådare!

HELSINGFORS UNIVERSITET
PEDAGOGISKA FAKULTETEN

MOI

Inlärnig av multilitteracitet med glädje